

TASAPAINOTTAMISOHJELMA 2.0, 2020-2022
Loppuraportti

Paraisten kaupunki

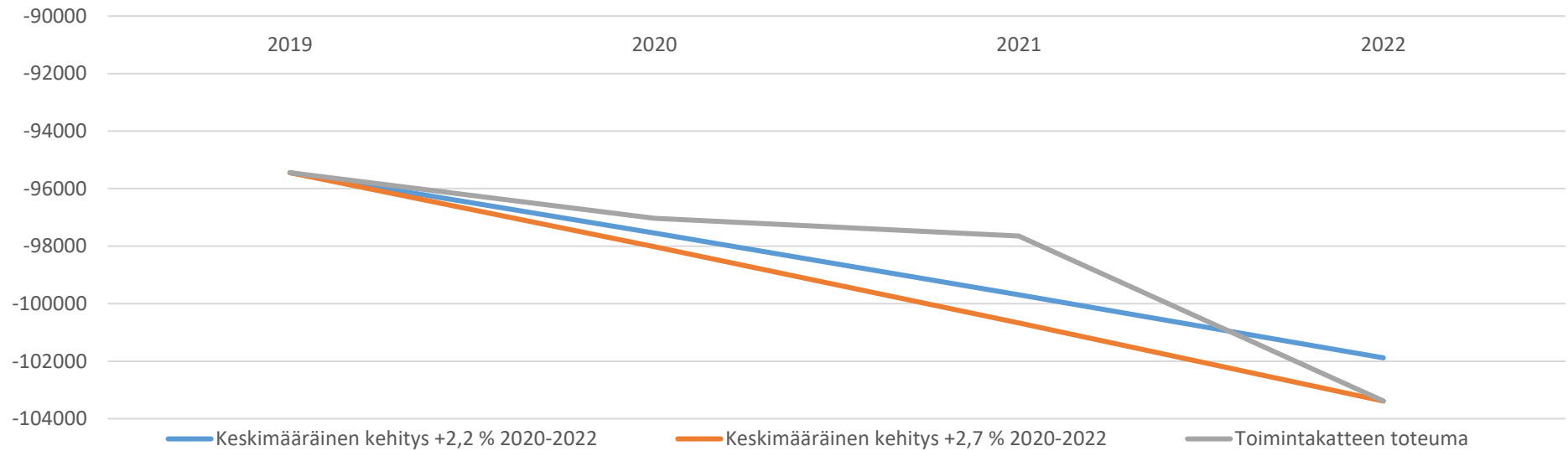
TAUSTA

Kuntalain 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi sekä tasapainossa oleva taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Kuntalain mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden suunnitelmakauden kuluessa. Taloussuunnitelmassa päätetään yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla edellisten tilikausien alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kaupungin taloudellinen tilanne heikkeni vuosina 2016–2019 vuosikatteen jatkuvasti heikentyessä. Kaupungin toimintatulojen ja -menojen kehitys oli tuona aikana epätasapainossa eivätkä kaupungin tulot kehittyneet samaan tahtiin menojen kanssa. Kaupungin toiminnassa tapahtui suuria ylityksiä syksyllä 2019 ja kaupungin tulos oli negatiivinen vuosina 2018–2019.

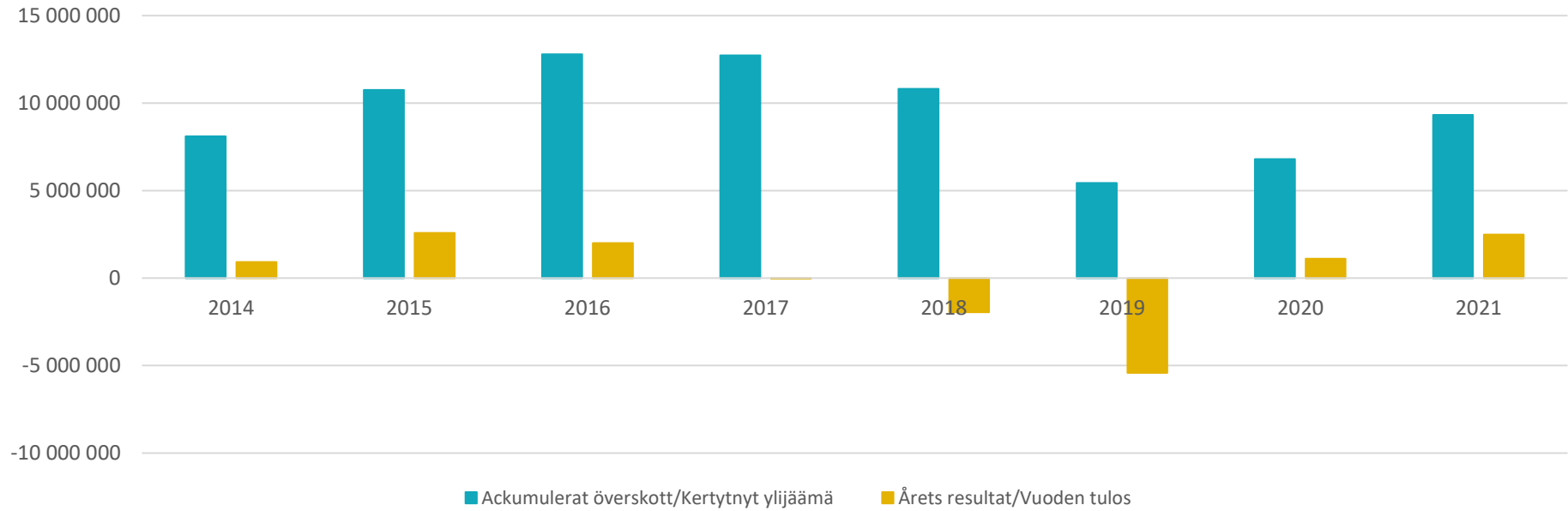
Palvelu- ja investointitarve vuosille 2020–2023 oli suuri. Kun tasapainottamisohjelma laadittiin, kuntien talouden odotettiin vuosina 2020–2023 olevan edelleen merkittävässä epätasapainossa (menot kasvavat keskimäärin 3,4 %, tulot noin 3 %) ja verotulojen ennakoitiin vuonna 2020 kasvavan keskimäärin 6,6 % ja sitä seuraavina vuosina (2021–2023) keskimäärin 2,7 %. Lisäksi kaupungin tulevista investointitalousarvioista oli tehtävä isoja päätöksiä, jotka tulisivat merkitsemään kaupungin velkaantumisen huomattavaa kasvua.

Toimintakatteen kehitys

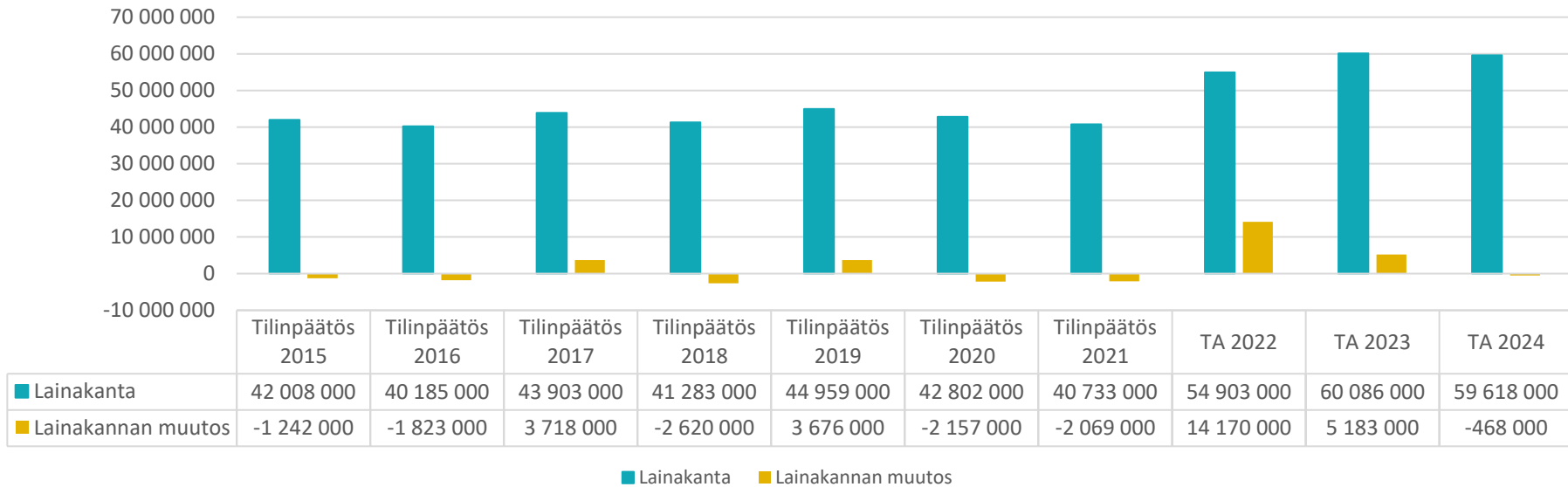

Tavoitteena oli saada kaupungin talous tasapainoon niin, että vuosikate olisi sellaisella tasolla, että kaupunki voisi omarahoittaa harjoittamansa toiminnan sekä osoittaa positiivista tulosta suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen.

Kertynyt ylijäämä – Vuoden tulos

Lainakannan kehitys

Syksyllä 2019 aloitettiin työ lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteiden toteuttamiseksi kaupungin talouden saamiseksi tasapainoon tulevien toimintavuosien aikana. Pitkän aikavälin toimenpiteitä työstettiin osastoilla yhteistyössä Kuntamaiseman kanssa, joka oli tehnyt taloudellisen vertailuanalyysin kaupungin vuoden 2018 tilinpäätösluvuista. Kyseinen selvitys toimi tasapainottamisohjelman pohjana.

Tasapainottamisohjelma sisälsi kaikkia osastoja ja toimialoja koskevia toimenpiteitä. Kokonaisvaikutuksen kaupungin vuotuisiin käyttötalouden nettokustannuksiin arvioitiin olevan 334 200 euroa vuonna 2020, 2 025 200 euroa vuonna 2021 ja 2 532 200 euroa vuonna 2022.

KÄSITTELYT

Kaupunginvaltuusto § 11, 12.5.2020	Talouden tasapainottamisohjelma 2020–2022
Kaupunginvaltuusto § 60, 22.9.2020	Talouden tasapainottamisohjelma 2020–2022, seurantaraportti 1, tammi-elokuu 2020
Kaupunginvaltuusto § 4, 16.3.2021	Talouden tasapainottamisohjelma 2020–2022, seurantaraportti 2, tammi-joulukuu 2020
Kaupunginhallitus § 144, 10.5.2021	Vuoden 2020 tilinpäätöksen taloudellinen analyysi
Kaupunginvaltuusto § 49, 25.5.2021	Talouden tasapainottamisohjelman 2020–2022 tarkistaminen
Kaupunginhallitus § 245, 23.8.2021	Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2021
Kaupunginhallitus § 332, 1.11.2021	Talouden tasapainottamisohjelma 2020–2022, seurantaraportti 3, tammi-elokuu 2021
Kaupunginhallitus § 59, 28.2.2022	Talouden tasapainottamisohjelma 2020–2022, seurantaraportti 4, tammi-joulukuu 2021

YHTEENVETO

Jälkikäteen voidaan todeta, että tasapainottamisohjelman voimassaolovuodet eivät ole olleet kaikkein vakaimpia vuosia kuntakentän taloudessa. Kaupungin talouteen vaikuttaneita ulkoisia tekijöitä on ollut monia ja ne ovat olleet laaja-alaisia. Vuosina 2020–2022 jokaisen vuoden voidaan todeta olleen poikkeuksellinen. Siihen nähden, millainen tilanne toiminnassa ja taloudessa vuonna 2019 vallitsi, tasapainottamisohjelman voimassaolon aikana ei ole ollut siihen vertautuvaa ”normaalia” vuotta.

Tasapainottamisjakson aikana maailmantalous ja kuntien talous ovat kohdanneet suuria haasteita ja epävarmuutta. Paine kuntien talouden sopeuttamiseen on koko tasapainottamisjakson ajan ollut suuri ja kuntien tulojen ja menojen kehityksessä pitkään vallinnut rakenteellinen epätasapaino on jatkunut.

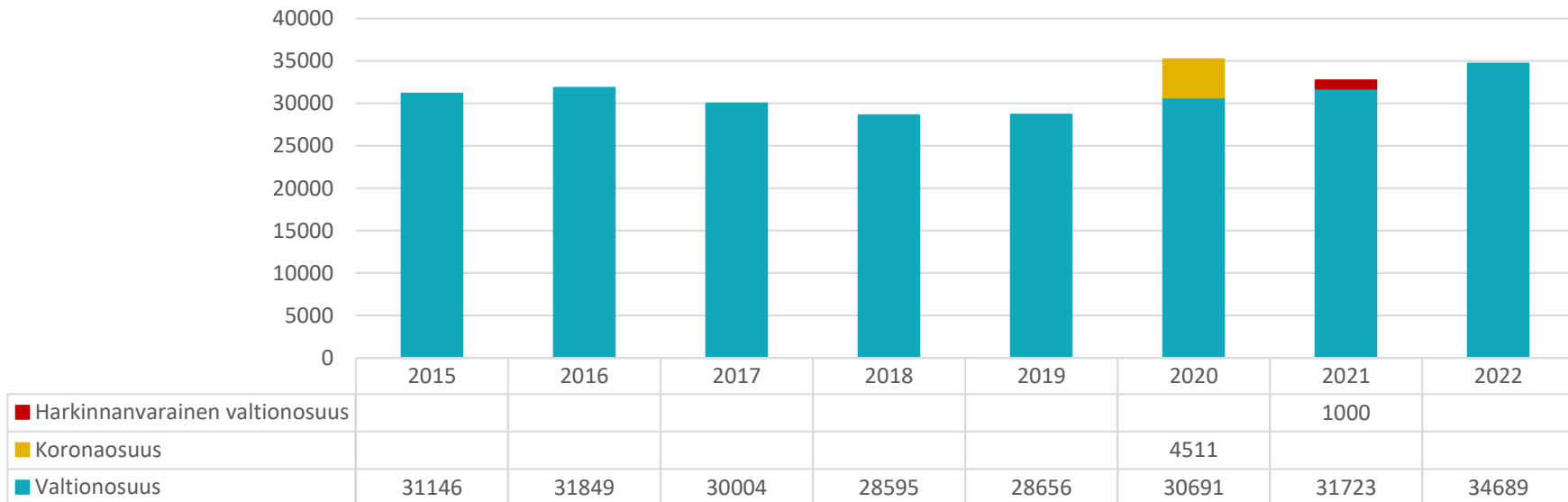
	Bokslut Tilinpäätös 2019	Bokslut Tilinpäätös 2020	Bokslut Tilinpäätös 2021	Budget Talousarvio 2022	Prognos Ennuste 2022	Budgetram Talousarviokehys 2023
1 000 €						
Verksamhetsintäkter - Toimintatuotot	34 346	31 666	35 320	34 301	34 432	26 618
Ändring - Muutos %		-7,80	11,54	-0,13	8,73	-22,40
Personalkostnader / Henkilöstökulut	-50 193	-51 011	-52 569	-54 171	-53 967	-31 691
Ändring - Muutos %		1,63	3,05	7,93	-0,38	-41,28
Köp av tjänster - Ostopalvelut	-57 062	-54 274	-56 025	-56 658	-57 620	-18 749
Ändring - Muutos %		-4,89	3,23	-0,71	6,17	-67,46
Övriga verksamhetskostnader - Muut toimintakulut	-22 535	-23 413	-24 373	-25 723	-23 226	-17 015
Ändring - Muutos %		3,90	4,10	14,15	-0,80	-26,74
Verksamhetskostnader - Toimintakulut	-129 790	-128 698	-132 967	-136 552	-137 814	-67 455
Ändring - Muutos %		-0,84	3,32	2,70	0,92	-51,05
VERKSAMHETS BIDRAG - TOIMINTAKATE	-95 444	-97 032	-97 647	-102 251	-103 382	-40 837
Ändring - Muutos %		1,66	0,63	4,71	1,11	-60,50

Alkuvuodesta 2020 kiihtymään lähtenyt koronapandemia aiheutti suurta epävarmuutta kuntien talouteen ja toimintaan. Vuonna 2020 kaupungin verotulot ja myynti- ja maksutulot vähenivät ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset kasvoivat. Vuosina 2020 ja 2021 pandemia vaikutti päivittäin kuntien toimintaan ja talouteen.

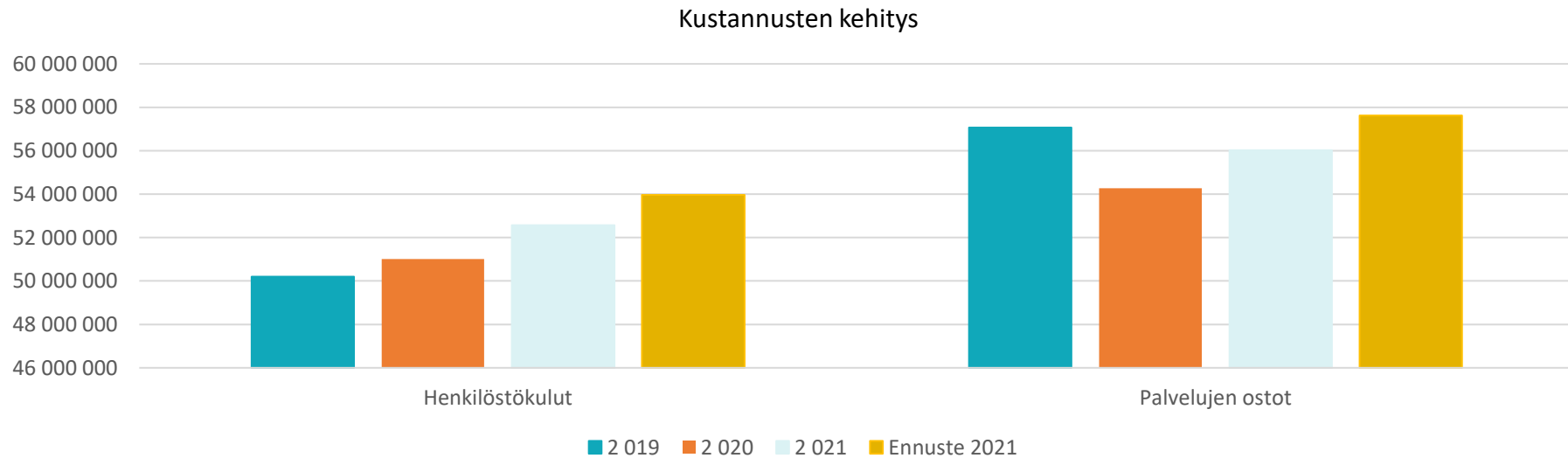
Talouden taantuma kosketti Suomea vuonna 2020 muuta euroaluetta lievemmin, mutta epävarmuus pandemian kehityksestä ja rokotteen saatavuudesta aiheutti epävarmuutta. Valtio toteutti tukitoimia muun muassa pandemian aiheuttamien suurten sairaanhoitokustannusten kattamiseksi ja valtion tukitoimet kunnille jatkuivat myös vuosina 2021 ja 2022.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 23.8.2021 jättää valtiovarainministeriölle hakemuksen harkinnanvaraisesta valtionosuuden korotuksesta vuodelle 2021. Korotusta haettiin noin 80 euroa asukasta kohden eli yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Kaupunki sai myönteisen päätöksen ja sai harkinnanvaraista korotusta 66 euroa asukasta kohden eli yhteensä 1 miljoonaa euroa. Näin ollen valtionosuudet olivat vuonna 2021 yhteensä 32 722 781 euroa. Harkinnanvaraisten valtionosuuksien yhtenä kriteerinä oli talouden tasapainottamisohjelman laatiminen kyseiselle ajanjaksolle.

Valtionosuuksien kehitys

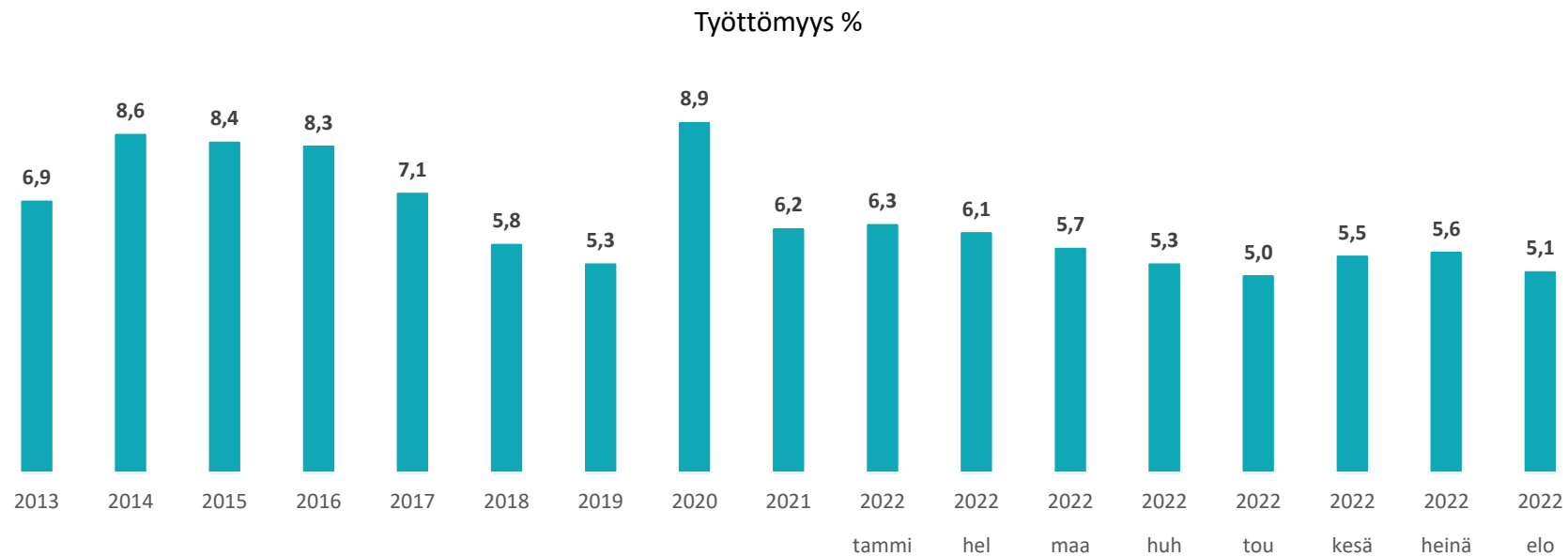
Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 13.12.2021 teettää ulkopuolisen selvityksen osana työtä, jolla pyritään edelleen tasapainottamaan kaupungin taloutta ja löytämään mahdollisia lisäkustannussäästöjä tuleville vuosille. Työ toteutettiin samanaikaisesti talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteiden kanssa. Ulkoinen selvitys perustui kaupungin vuoden 2020 tilinpäätöstietoihin ja sen tuloksena syntyi raportti kaupungin kustannuskehityksestä sekä ehdotuksia mahdollisista säästötoimenpiteistä, analyysi kaupungin ostopalvelujen osuudesta ja kartoitus kaupungin henkilöstörakenteesta.

Kaupungin vuosien 2020–2022 toimintamenoissa on ennakoimattomia koronakustannuksia. Vuonna 2020 toimintamenot olivat yhteensä 1 153 418 euroa, vuonna 2021 ne olivat yhteensä 1 893 466 euroa ja vuonna 2022 syyskuuhun mennessä ne ovat yhteensä 543 263 euroa.

Kaupunki sai vuonna 2020 noin 4,6 miljoonaa euroa koronaepidemiaan liittyviä kohdennettuja tukia, jotka olivat kertaluonteisia. Kaupungille myönnettiin seuraavat tuet: valtionosuuksien lisäys 2 086 969 euroa, koronan vaikutusten kompensointi 660 209 euroa, yhteisöveron korotus +10 %-yksiköllä 543 022 euroa, korvaus testauskustannuksista 871 276 euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön avustus 134 114 euroa ja verotulojen viivästymisen kompensointi 349 789 euroa.

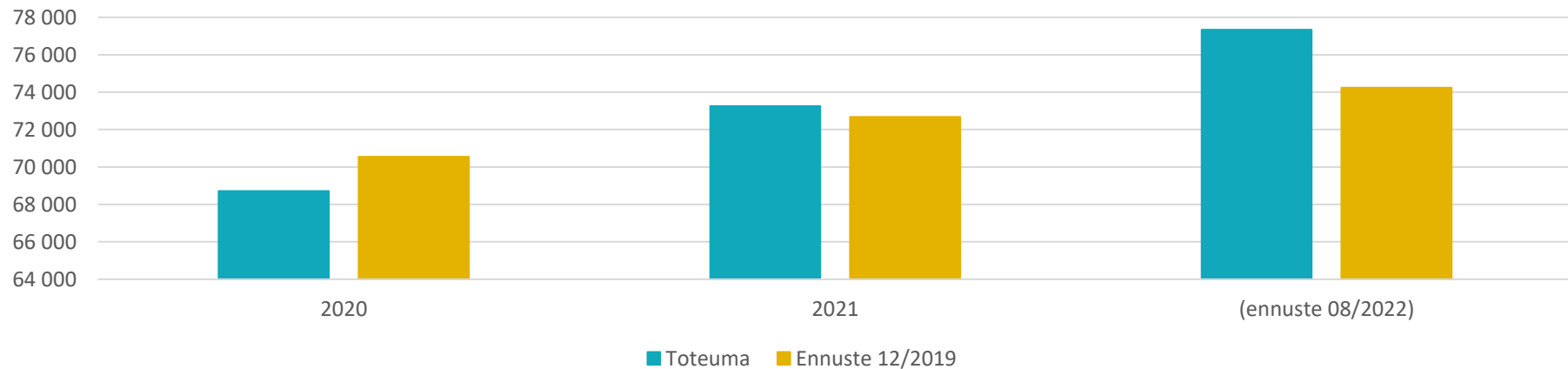
Talouden toipuminen koronaepidemiasta on ollut Suomessa nopeaa keväästä 2021 alkaen, ja välitön työllisyys on kohentunut edelleen nopeasti. Huhtikuussa 2022 Paraisten kaupunki saavutti saman työllisyystason kuin vuonna 2019 ennen koronaepidemiaa.

Lähde: ELY-keskus / Työllisyyskatsaus

Paraisten kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2022 on 20,5 %. Veroprosenttia on korotettu viime vuosina; veroprosentti oli 19,75 % vuonna 2019, 20,0 % vuonna 2020 ja 20,5 % vuonna 2021.

Tuloveron kehitys

Alkuvuodesta 2022 tuotanto kehittyi suotuisasti ja työllisyys jatkoi nopeaa kasvua. Kevään 2022 aikana Suomen ja euroalueen taloustilanne heikkeni kuitenkin yleisesti Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen vuoksi. Ennen sodan puhkeamista talouskasvu oli Suomessa päässyt hyvään vauhtiin, mikä antaa hyvän lähtökohdan tuleville talouden haasteille. Inflaatio on kasvanut merkittävästi ja se on suoraa seurausta Venäjän Ukrainaan kohdistamasta hyökkäyksestä. Sota on lisännyt energiakustannuksia ja tavaroiden saatavuus on heikentynyt. Inflaation ennustetaan nousevan vuoden lopussa jopa 10 %:iin, mikä johtaa Suomen talouden taantumaan. Talouskasvun odotetaan hidastuvan loppuvuodesta aiemmin ennakoitua enemmän ja vuoden 2023 alun kasvun odotetaan olevan heikkoa, mutta vuoden aikana tilanne helpottuu hieman ja kasvu vahvistuu loppuvuodesta. Ennuste on vaikeasti ennakoitavissa ja riippuu paljon sodan kehittymisestä.

Kuntien talouteen ja toimintaan on koko vuoden 2022 ajan vaikuttanut voimakkaasti tuleva hyvinvointialueuudistus, jossa sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi siirtyvät alueen omalle hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Huomioithan, että raportointijakso vuonna 2022 on tammi-kesäkuu.

Yhteenveto	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2022
Hallinto	73 840	35 920
Henkilöstö	106 000	61 000
Talous	15 000	13 150
Elnkeinopalvleut	77 000	66 000
Teknisket tukipalvelut	352 600	137 400
Sivistysosasto	420 000	160 700
Sosiaali- ja terveydenhuolto	1 961 000	*) 1 470 408
Ympäristöosasto	260 000	40 000
Kaikki osastot, yhteensä	3 265 440	1 984 578

*) Säästöstä suurin osa on laskettu ennustetun toteuman (vuodelta 2019) ja kalliiden geriatrisen osaston ja akuuttiosaston paikkojen toteutuneen käytön erotuksen perusteella.

Hallinto

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Uusi sopimus saariston tietoliikenneyhteisistä, infran ylläpidosta ja joistakin kaupungin tietoverkkoon kuulumattomista tietoliikenneyhteisistä	Aikaisemmin voimassa ollut sopimus on kilpailutuksen jälkeen korvattu uudella sopimuksella Paraisten saariston tietoliikenneverkon ylläpidosta.	57 840	28 920	28 920	Status: Valmis Sopimuksen kilpailutuksen tuloksena toteutui vuositasolla 28 920 euron säästö verrattuna vanhaan sopimukseen.
Nuoriso- ja urheiluseuroille ja näihin rinnastettaville yhteisöille maksettavaa avustusta lasketaan niin, että avustus vastaa 70 %:a maksetusta kiinteistöverosta.	Kaupunginhallitus on päättänyt, että nuoriso- ja urheiluseuroille ja näihin rinnastettaville yhteisöille maksettava kiinteistöveroavustus lasketaan 70 %:iin niiden maksaman kiinteistöveron määrästä 1.1.2021 alkaen.	10 000	5 000	5 000	Status: Valmis Kaupunginhallitus on päättänyt, että nuoriso- ja urheiluseuroille ja näihin rinnastettaville yhteisöille maksettava kiinteistöveroavustus lasketaan 70 %:iin niiden maksaman kiinteistöveron määrästä 1.1.2021 alkaen.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Palvelussuhteen päättyessä tämän aikaisemman palvelussuhteessa olleen henkilön käyttöoikeudet tietokantoihin ja lisensseihin irtisanotaan, jolloin lisenssi vapautuu seuraavalle käyttäjälle tai poistetaan käytöstä.	Palvelussuhteen päättyessä esimiehen on välittömästi ilmoitettava IKT-palveluille ja eri tietokantojen pääkäyttäjille, milloin käyttäjänimi tulee poistaa.	6 000	1 000	2 000	Status: Ei valmis Kaikilta toimialoilta ei vielä saada tietoa lopettaneista henkilöistä. Tietohallinto on oma-aloitteisesti hallinnoinut lisenssejä vertaamalla käyttäjätietokantaa palkanlaskennan henkilöstöraportteihin. Käyttäjälisenssien automaattinen hallinta vaatisi integraation palkanlaskennan järjestelmän ja käyttäjätietokannan välillä.
Yhteensä		73 840	29 920	35 920	

Henkilöstö

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Sairauspoissaolokustannusten vähentäminen työhyvinvointia edistäville toimenpiteillä	Panostusten lisääminen työhyvinvoinnin koordinointiin. Toimintamallien kehittäminen työhönpaluuta varten pitkien sairauspoissaolojen jälkeen. Esimiesten kouluttaminen työhyvinvoinnin johtamiseen. Panostaminen sekä omana toimintana että yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa toteutettavaan ennaltaehkäisevään toimintaan.	15 000	0	0	Toimintamallit ja workshopit ovat saaneet hyvää palautetta, mutta mitattavissa olevat tulokset eivät ole olleet odotetunlaisia. Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet hyvistä panostuksista huolimatta.
Henkilöstöetuuksien uudistaminen	Liikuntaseteleistä on luovuttu ja ne on korvattu e-passilla, jonka vuotuisten kustannusten odotetaan olevan helpommin budjetoitavissa kalenterivuositain. Lisäsäästöjä voidaan saavuttaa käyttämällä tehokkaammin omia liikuntalaitoksia, vapaaehtoisten ohjaamaa liikuntaa ja Kombin kursseja.	30 000	0	0	Status: Valmis E-passia käytettiin palkitsemiskeinona, joten vuoden 2021 osalta ei näkyvää säästöä.
Lounaan ja kahvin subventointi lopetetaan.	Lounaiden subventointi lopetetaan.	30 000	20 000	20 000	Status: Valmis Kaikki subventointi henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalta on lopetettu.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Henkilöstökoulutukset	Workshopit omana toimintana, yhteistyössä Kombi kanssa.	6 000	3 000	3 000	Ulkopuolisia resursseja vähennetty edelleen. Henkilöstöpäällikkö ja työhyvinvointikoordinaattori ovat vastanneet työhyvinvointia edistäviin menetelmiin liittyvästä koulutuksesta omalla työpanoksellaan.
Passiivisen työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentäminen	Kaupungin työllistämisprosessien kehittäminen henkilöstöpalvelujen ja sosiaalipalvelujen välisenä yhteistyönä.	25 000	10 000	5 000	Pitkäaikaistyöttömiä on sijoitettu räätälöityihin tehtäviin yrityksiin ja kolmannelle sektorille yhteistyössä työllistämiskoordinaattorin kanssa.
Yhteensä		106 000	33 000	28 000	Kehitetyt rakenteet ja toimintamallit tuovat säästöjä pitkällä aikavälillä.

Talous

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Konsernin ja kaupungin taloustoimintojen yhteistyön kehittäminen	Yhteinen hallinnollinen henkilöstö ostopalvelujen sijaan	5 000	0	0	<p>Yhteisen hallinnon toteuttaminen ei ole ollut mahdollista nykyisestä työmäärästä johtuen. Kaupungin ja tytäryhtiöiden yhteistyön tiivistäminen on kuitenkin toteutunut. Yhtenä esimerkkinä on kaupungin pankkirakenteen uudistaminen siten, että myös tytäryhtiöt hyötyvät konsernieduista, kuten esimerkiksi edullisemmista tililimiiteistä.</p> <p>Säästö ei siten ole toteutunut kaupungin sisällä, vaan konsernissa kaupungin tytäryhtiöiden kautta.</p>
Venepaikkojen, Kombi ja kaupungin kiinteistöjen automatisoitu suoramaksu	Ostaessaan näitä palveluja asiakkaat maksavat ”varaukset” suoraan verkkopankin, verkkokaupan kautta.	10 000	0	13 150	<p>Toimenpide on toteutunut siltä osin kuin se koskee sähköistä venepaikkojen varaamista. Tämän tuloksena asukkaiden saama palvelu on parantunut, koska venepaikka on nyt mahdollista varata ja maksaa verkossa, ja kaupungin sisäinen laskutusprosessi on nyt täysin automatisoitu.</p>
Yhteensä		15 000	0	13 150	

Elinkeinopalvelut

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Kaupungin vaihteen uudelleenjärjestely	Yhä vähemmän puheluita vaihteen kautta, suoranumerot/sähköposti etusijalla, nykyinen ratkaisu teknisesti haavoittuva.	52 000	6 000	25 000	Status: Valmis Vaihte ulkoistettiin vuonna 2021, säästö näkyy vain osittain vuonna 2021, ja kokonaisuudessaan seuraavana vuonna.
Matkailuoppaan julkaiseminen	Kaupungin matkailuopas ilmestyy nyt joka vuosi. Yhä useammat käyttävät mobiilisivuja/sovelluksia ja painetun materiaalin merkitys vähenee. Jatkossa opas ilmestyisi joka toinen vuosi.	25 000	0	35 000	Suuria säästöjä vuoden 2022 painatuskustannuksissa uuden käytännön myötä.
Yhteensä		77 000	6 000	60 000	

Tekniset tukipalvelut

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Koko kaupungin työllistämistoiminnan tehostaminen ja organisointi. Sosiaalipuolen ja Parfixin yhteistyön tiivistäminen.	Kaupungille tulevien sakkomaksujen pienentäminen ja mielekkään työllistymisen tarjoaminen kaupungin toiminnoissa.	0	2021: Toimen-piteissä odotetaan tietoa koko työllistämistoiminnan uudelleen-organisoinnista, joka tulee voimaan vuonna 2024.	0	Ei toimenpiteitä vielä tässä vaiheessa sote-uudistuksesta aiheutuvista ja työllistämistoimintaan suunnitelluista muutoksista johtuen.
Ulkoluistelukentät	Ulkoluistelukenttien ylläpidon vähentäminen. Koivuhaan, Skräbbölen, Nauvon, Korppoon ja Houtskarın ulkoluistelukenttiä ylläpidetään säätilanteen salliessa viikoilla 1–8. Raivion ulkoluistelukenttä lakkautetaan vuodesta 2021 alkaen. Jäähallin käyttöasteen lisääminen.	27 600	9 200	9 200	Status: Valmis Toimenpiteet toteutettiin vuonna 2021 kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaoston päätöksen mukaisesti.
Kaupungin kiinteistöjen myynnin tehostaminen	Yksi kiinteistöryhmän tavoitteista on kaupungin kiinteistöjen myyntiprosessin nopeuttaminen ja tehostaminen.	100 000	50 000	50 000	Realisoidut kohteet Mossalan entinen koulu/päiväkoti (2021), Paraisten vanha kunnantupa (2021) ja Sunnanbergin koulu (2022) sekä Houtskarın Lyckebon luovutus (2022). Iniön terveystaloa käsitelty kaupunginhallituksessa 09/2022.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Kiinteistöjen käytön tiivistäminen	<p>Kiinteistömäärän sovittaminen todelliseen tarpeeseen ja taloudellisiin kehyksiin. Tavoitteena on kiinteistömäärän pienentäminen ja kaupungin hallintaan jäävien kiinteistöjen tehokas ja joustava käyttö.</p> <p>Taloudellisen tehokkuuden saavuttamiseksi vähennystarve on 3 000–5 000 m². Kaupungin kokonaiskiinteistömäärä on tällä hetkellä noin 101 200 m² brutto (kasvanut 94 550 m²:stä Tyksin mielenterveyskeskuksen + Axxell Vapparintien myötä).</p> <p>Tilapankin kohteiden myynnin tehostaminen. Kiinteistötehokkuustyöryhmän työ on aloitettu.</p>	100 000	0	0	Kiinteistömäärän käytön sovittamista todelliseen tarpeeseen jatketaan. Ks. kiinteistötehokkuusraportti toimenpide-ehdotuksineen (käsitelty kaupungin-hallituksessa 09/2022). Ks. edellä oleva kohta.
Taksiaseman purkaminen/myyminen Paraisten torilta	Kaupungin vuotuinen meno on noin 15 000 euroa.	15 000	0	0	Ei myönnettyjä talousarviovaroja.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Automaation lisääminen ja päivystystoiminnan kehittäminen (kiinteistöt, vesihuolto)	Etävalvonta saariston päivystystoiminnassa. Kehittämistyö jatkuu, mutta vähäiset automaation lisäämiseen varatut talousarviovarat rajoittavat.	25 000	5 000	0	Ei suurempia yksittäisiä toimenpiteitä tällä raportointijaksolla, mutta laajoja toimenpiteitä suunniteltu Korppoon jätevedenpuhdistamon saneerauksen, automatisoinnin ja etäohjauksen toteuttamisen muodossa vuonna 2023.
Jäähalli Kaupunki omistaa 33 % yhtiöstä. Kaupungin kustannukset koostuvat työ- ja käyttökustannuksista sekä avustuksista.	Ab Par-Is Oy:n ja kaupungin välisestä vastuiden ja kustannusten jaosta tehdään uusi sopimus, jotta nykyisiin tarpeisiin voidaan vastata paremmin ja lisätä talouden läpinäkyvyyttä.	35 000	0	0	Kaupungin ja Ab Par-Is Oy:n välisen sopimuksen päivittäminen ei ole edennyt. (Tähän vaikuttaa se, miten Havis-hanke Norrbyssä etenee.)
Laitureiden myyminen (ei lakisääteistä toimintaa)	Mahdollisuuden tarjoaminen yrityksille hoitaa pienten laitureiden toimintaa vuodesta 2022 alkaen. Kaupunki perii ”maaliittymävuokraa”.	20 000	2 000	2000	Käldingen kalasataman vuokralaituri on myyty yritykselle, joka jatkaa vuokraustoimintaa. Rumarin käynti-/vieraslaituri on myyty ravintola- ja satamatoimintaa harjoittavalle yritykselle.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Jätevesiverkkoon tapahtuvien vuotojen vähentäminen	Saneerauksiin investoidut eurot ovat taloudellisesti kannattavia jätevedenpuhdistamon käyttökustannusten vähenemisen muodossa. Vuotojen vähentämistä tulee priorisoida ja korjausvelkaa vähentää. Vuotojen vähentäminen edellyttää kohdennettuja investointeja useiden vuosien ajan.	30 000	5 000	5 000	Vain pienimuotoista vuotojen vähentämistä seurantajakson aikana. Investointivarat riittämättömät johtuen muun muassa kaupungin suurpanostuksesta koulukeskukseen.
Yhteensä		352 600	71 200	66 200	

Sivistysosasto

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Perusopetuksen tarkastelu	Oppilasennusteita, tuntikehystä, kustannusvertailuja jne. tarkastellaan valmisteilla olevassa selvityksessä.				Kaupunginvaltuustossa on päätetty perusopetusta koskevan selvityksen lopettamisesta ja kouluverkon säilymisestä nykyisessä muodossa.
Sivistysosaston tulotasojen muuttaminen	Maksujen tarkistaminen, mm. iltismaksut, vuokrat, kansalaisopiston maksut. Sivistyslautakunta on päättänyt nostaa maksullisten koulukuljetusten hintoja 50 %:lla 1.8.2021 alkaen.	24 000	12 700		Talouden tasapainottamisohjelman voimassaoloaikana on tarkistettu joitakin maksuja, kuten muun muassa maksullisista koulukuljetuksista perittäviä maksuja.
Varhaiskasvatyüksiköiden määrän vähentäminen	Toiminnan sopeuttaminen lapsimäärän vähenemiseen. Käynnissä on selvitys varhaiskasvatuksen tulevaisuudesta (toimipaikat, ostopalvelut jne.).	208 000	85 000	0,00	Lapsimäärä ei ole vähentynyt siinä määrin, että toimipaikkojen määrää olisi voitu entisestään vähentää. Muun muassa lapsiperheiden tulomuutto Paraisille on ollut positiivista. Varhaiskasvatuksen tulevaisuutta koskeva selvitys on vielä käynnissä.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Tuntikehyksen pienentäminen		160 000	50 000		Tuntikehystä on tarkasteltu vuosittain ja se on sovitettu oppilas pohjaan.
Kaupungin tukien ja avustusten myöntämisperiaatteiden uudistaminen	Kytöks kaupungin strategiaan. Selvitetään mahdollisuutta hakea avustuksia rahastoilta kaupungin sijaan.	28 000	13 000		Kulttuurilautakunta on hyväksynyt uudet tukien ja avustusten myöntämisperiaatteet.
Yhteensä		420 000	160 700		

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Ikääntyneiden hoitoketjujen kehittäminen: jaoteltu alla pienemmiksi toimenpiteiksi/ osatavoitteiksi	Hoitoketjun päivittäminen ikääntyneiden hoito- ja asumistarpeiden osalta RAI-kriteerien mukaisesti kaikissa toimintayksiköissä. (RAI-ohjelma on vanhustenhuollossa /terveydenhuollossa käytettävä hoidon tarpeen arviointijärjestelmä.)				
Sosiaali- ja terveydenhuollon tilojen mukauttaminen	Osia geriatrisen osaston tiloista ja Koivukodon asunnoista muutetaan nykyisiin tarpeisiin soveltuviksi.			Geriatrisen osaston potilaspaiikkojen määrä 30.6.2022: 29, joista 3 intervallipaikkoja (vähennystä 21 paikkaa vuodesta 2019).	Koivukotoon on järjestetty suihkussa käyntimahdollisuudet pesusänkyä tarvitseville asukkaille (pitkäaikaishoitopaikkojen tarve vähentynyt). Geriatrisen osaston toiminnan vähennyttyä tiloja on voitu ottaa käyttöön muuhun toimintaan; tilojen muutostyöt ovat käynnissä. Tämän seurauksena terveydenhuolto voi laajentaa vastaanotto-toimintaansa.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Kotikuntoutus	Kotona ja asumisyksikössä toteutettavan kuntoutuksen resurssien lisääminen. Senioripisteen ennaltaehkäisevän toiminnan kehittäminen.			Kotikuntoutukseen palkattu fysioterapeutti ja toimintaterapeutti. Vanhustenhuolto on palkattu sosiaalityöntekijäresurssi. Ennaltaehkäisevää toimintaa lisätään jatkuvasti.	Kuntoutuksen kehittäminen tukee omaishoitoa ja kotona annettavaa hoitoa ja mahdollistaa kotona asumisen pidempään.
Senioreiden kotien mukauttaminen ja senioreiden mukautettu asuminen	Panostaminen asumisen mukauttamiseen niin, että ikääntyneet voivat jatkaa asumista omassa asunnossaan. Kotona asuvien, ei tehostetun palveluasumisen tai pitkäaikaishoidon piirissä olevien yli 75-vuotiaiden määrä. Tavoite on, että 93 % yli 75-vuotiaista asuu kotona.		2020: 90,4 % yli 75-vuotiaista asuu kotona. 2021: 92,1 % yli 75-vuotiaista asuu kotona.	30.6.2022: Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus on suunnilleen 92,5 %.	Paraisten keskustan alueella on riittämätön määrä palveluasumispaikkoja, mikä kuormittaa terveydenhuollon toimintaa. Kotihoitoa ja tukipalveluja on kehitetty ja suunta on oikea.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Henkilöstön hyvinvointi	<p>Pätevän henkilöstön riittävä saatavuus.</p> <p>Uudet menetelmät työuupumuksen estämiseksi hoitoalalla, työnohjauksen sisältö, muun muassa esimiesten ”Johtamispolku”-johtamisohjelman kautta.</p> <p>Osaston sairauspoissaolot työpäivinä.</p>		<p>2020: 5 419 työpäivää sairauspoissaolot</p> <p>2021: 6 737 työpäivää sairauspoissaolot</p>	<p>1-6/2022: 4 796 työpäivää sairauspoissaolot</p>	<p>Henkilöstöä ovat kuormittaneet koronapandemian vaatima mukautuminen ja työmäärän lisääntyminen.</p> <p>Henkilöstöpula kuormittaa vakinaista henkilöstöä.</p>
Senioreiden palveluohjaaja	<p>Palveluohjaaja, joka informoi senioreita ja omaisia kaupungin tarjoamista ennaltaehkäisevän toiminnan vaihtoehtoista, toimii Senioripisteessä.</p>			<p>Palveluohjausta on tarjolla.</p>	<p>Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä ja ylläpitää kaupungin senioreiden toimintakykyä.</p> <p>Toteuma suunnitelman mukainen.</p>

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Geriatrisen osaston toiminnan sopeuttaminen	<p>Pitkäaikaispaikkojen määrän sopeuttaminen kulloiseenkin tarpeeseen, pidemmällä aikavälillä pitkäaikaispaikkojen vähentäminen. Paikkamäärä sovitettu vuoden 2022 tasolle. Geriatrien osasto tukee kotihoitoa intervallihoidon, kartoituksen ja kuntoutuksen avulla. Vanhustenhuollon tukeminen on vielä suunnitteilla.</p> <p>Pitkäaikaispotilaiden määrä geriatrisen osaston kokonaispotilas-määrästä.</p> <p>Intervalli- ja kuntoutuspotilaiden määrä geriatrisen osaston kokonaispotilas-määrästä.</p>	1 100 000	<p>2020: Yli 75-vuotiaat: Geriatrisen osaston yhteensä 35 potilaasta 22 pitkäaikaispotilaita -2 855 247</p> <p>2021: 2 739 400 115 847 € vähemmän 31.12.2020 mukaiseen tilanteeseen verrattuna</p>	<p>30.6.2022: 29, joista 8 pitkäaikaispotilaita.</p> <p>Hoitovuorokausien määrä 1.1.-30.6.2022: 4 682.</p> <p>toteuma 1 332 000 €, hoitovuorokausien kustannus 284 €</p>	<p>Ennuste tasapainottamisohjelmaan oli se, että 57-paikkaisen geriatrisen osaston kustannus vuonna 2022 olisi 3,5 M€, ellei siirtymää ”raskaammasta hoidosta kevyempiin hoitomuotoihin” olisi tapahtunut.</p>

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Osastohoito vain akuuttia ja kuntouttavaa hoitoa varten	Potilaiden ottaminen osastolle vain akuutista lääketieteellisestä syystä. Kuinka monta potilasta akuuttiosastolla (20 paikkaa vuonna 2021) tällä hetkellä on muusta kuin lääketieteellisestä syystä; tilannetta seurataan vuosineljänneksittäin.	300 000	2020: 26 paikkaa -2 132 861 2021: 2 258 585 125 724 € enemmän 2020 mukaiseen tilanteeseen verrattuna	30.6.2022: 22 potilasta, joista 5 odottaa asumispaikkaa 1 on pitkäaikaispotilas. Hoitovuorokausien määrä 1.1.-30.6.2022: toteuma 1 112 000 €, hoitovuorokausien kustannus 380 €	Jono tehostetun palveluasumisen asumispaikkaan: 4.7.2019 akuuttiosastolla jonotti 6 henkilöä ja geriatrisella osastolla 3 2.7.2020 akuuttiosastolla 2 henkilöä ja geriatrisella osastolla 9 1.7.2021 akuuttiosastolla 3 henkilöä ja geriatrisella osastolla 4 5.7.2022 akuuttiosastolla 1 henkilö ja geriatrisella osastolla 9

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Vanhustenhuollon kotihoidon optimointiohjelma	Henkilöstöresurssien käyttö on optimointiohjelman ansiosta tehokkaampaa. Tarkoituksena on pystyä ohjaamaan henkilöstöresursseja paremmin ja vastaamaan paremmin asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Seurattavissa oleva tavoite on täyttynyt vuonna 2021.	30 000	30 000		Tavoite täyttynyt vuonna 2021.
Varahenkilö-järjestelmät	Varahenkilö-järjestelmä, sijaisten palkkaaminen pidempään työsuhteisiin esimiesten työajan vapauttamiseksi muihin tehtäviin. Varahenkilö-järjestelmän luominen terveydenhuoltoon on koronapandemian takia lykkääntynyt. Vanhustenhuollon varahenkilö-järjestelmä on vielä suunnitteilla. Varahenkilöjärjestelmiä ei ehditä perustaa vuoden 2021 aikana.	75 000	0		Koronapandemian vuoksi henkilöstö on keskittynyt pandemian torjuntaan sekä ydintoimintojen turvaamiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Omaishoitajien tukeminen	Mahdollistaa asiakkaan asumisen kotona pidempään, ja tarve muuttaa tehostettuun palveluasumiseen lykkääntyy. Tarjotaan intervallihoitopaikkoja ja omaishoitajien määrä lisääntyy. Mitataan omaishoitajien määrän perusteella.	80 000	2020: 147 omaishoitajaa 2021:146 omaishoitajaa 80 000 (vastaa 2-3 tehostetun palveluasumisen paikkaa)	Omaishoitajien määrä 30.6.2022: 131. Omais-hoidon piirissä olevien yli 75-vuotiaiden osuuden arvioidaan olevan 6,5%. Se on korkea määrä ja vastaa sekä valtakunnallisia että paikallisia tavoitteita.	Toimintaa kehitetään edelleen; tarvetta on suuremmalle määrälle lyhytaikaisia sijaishoitopaikkoja. Omaishoito on toimiva vaihtoehto asumispalveluille ja hillitsee kustannuskehitystä.
Digiratkaisut:					
Terveystieteiden Omaolo	Parainen liittyy Omaolo-ohjelmaan, jossa asiakas saa arvion hoidon tarpeesta kuvailemalla itse oireensa.			Omaolon käyttöaste on matala ja merkitys on vähentynyt koronatilanteen rauhoittuessa ja testauskriteereitä tiukennettaessa. Tosin tilastoinnista eivät käy ilmi sellaiset tilanteet, joissa Omaolo-ohjelma ei ole suositellut yhteydenottoa terveydenhoidon yksikköön.	Henkilöstön kuormitus vähenee, kun hoidon arviointi tehdään digitaalisesti.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Palvelusetelien käyttöönotto	Palvelusetelit implementoidaan syksyllä 2021, tehostetun palveluasumisen palvelusetelipalvelu otetaan käyttöön vuonna 2021.	40 000	0		Palveluseteli-järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2021 tehostetun palveluasumisen palvelusetelin muodossa.
Vanhustenhuollon digitalisaatio	Lääkerobotit, kotihoidon etäkäynnit mahdollistavat etäyhteyksien määrän lisäämisen ja joustavammat kotihoitopalvelut. Mitataan etäyhteyksien määrän perusteella.	30 000		Etäyhteyksien määrä 30.6.2022: 4 asiakasta, ja etäyhteyksiä lisätään vähitellen.	Virtuaalinen kotihoito on otettu käyttöön keväällä 2022.
Etäyhteydet lääkäriin	Etäyhteydet lääkäriin ja etäkonsultaatiot. Etto-järjestelmä toimii Nauvossa ja Korppoossa. Suunnitellaan myös Houtskariin ja Iniöön vuonna 2022. Mitataan etäyhteyksien määrän perusteella.	100 000	2020: 30 000 2021: Lääkäreillä on ollut vuoden aikana 82 etäkontaktia.		Etto-etävastaan-ottosopimus päättyi kesäkuussa. Järjestelmä ei toiminut kunnolla. Sen jälkeen on käyty keskusteluja hyvinvointialueen kanssa. Se kehittää parhaillaan kehittyneempää, Teamsiin perustuvaa etävastaanottojärjestelmää. Tällä välin terveyskeskus ottaa käyttöön hieman kevyemmän version Teams-pohjaisesta etävastaanotosta Paraisten terveysaseman ja saariston asemien välillä.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Sosiaalipalvelut ja perhepalvelut:					
Sosiaalipalvelujen ja perhepalvelujen tarjoamien palvelujen yhteensovittaminen, mahdollinen uudelleenorganisointi.	Yhteistyötä kehitetään uudessa yhteisessä yksikössä. Yhteiset perhesosiaalityön tukien maksatusta koskevat kriteerit keväällä 2022.			Yhdistyminen tehty 1.5.2022. Yksikössä yhteiset taloudellisen tuen ohjeet.	
Kuljetuspalvelun ryhmäkuljetukset	Kuljetuspalvelun kehittäminen, ryhmäkuljetukset. Valmistelut ovat käynnissä, koskee lähinnä liikkumisen tukea, 1–2 ryhmän käynnistäminen keväällä 2022. Ryhmäkuljetusta käyttävien asiakkaiden määrän lisääntyminen.	10 000			Ryhmäkuljetusta ei saatu vammaispalveluun sopivaksi. Ikääntyneille järjestetään ryhmäkuljetuksia mahdollisuuksien mukaan. Korona vaikutti siihen, että ryhmäkuljetuksia ei pystytty kehittämään ja toteuttamaan suunnitellusti.
Lasten ja nuorten parissa tehtävän työn rakenteiden uudistaminen	Lasten ja nuorten parissa tehtävän työn rakenteiden uudistaminen osasto- ja yksikkörajat ylittäen tiimityönä. Kehittämällä kaupungin sisäisiä prosesseja asiakkaat saavat nopeammin tarvitsemansa palvelut.	25 000	5 000	Paraisten kaupunki on mukana hyvinvointialueen kaksikielisen perhekeskuksen kehittämiss-hankkeessa.	Perhekeskuksessa tehdään yhteistyötä. Focus-klass aloittaa toimintansa elokuussa koulussa, siellä ydinidea on moniammatillinen yhteistyö, johon perhekeskuksen resursseja käytetään. Tämä on esimerkillistä ennaltaehkäisevää matalan kynnyksen palvelua, johon resursseja nopeasti voidaan tarvittaessa lisätä.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Vammaispalvelun sopeutumisvalmennuksen kriteerit	Vammaispalvelun harkinnanvaraisiin palveluihin kuuluvan sopeutumisvalmennuksen taso; kriteerit sille, kenelle sitä voidaan myöntää ja minkä verran. Suuntaviivat ja kriteerit on vahvistettu lautakunnassa.	10 000	5 000	Sopeutumisvalmennuksen kriteereitä on käytetty. Enemmän kustannuksiin vaikutti etäyhteyksien käyttö.	
Toimeentulotuen kriteerit	Yhteisten linjausten, kriteereiden ja toimintaohjeiden laatiminen harkinnanvaraisen toimeentulotuen maksamiseen. Lautakunta on vahvistanut suuntaviivat vuodeksi 2021.	50 000	73 000	Yhteiset taloudellisen tuen ohjeet käytössä.	
Muut ja yksiköiden rajat ylittävät toimenpiteet:					
Oppisopimukset/harjoittelu paikat/rekrytointi/kumppan uussopimukset oppilaitosten kanssa	Sijaistarpeeseen vastaaminen ja rekrytoinnin mahdollistaminen. Rekrytointi- ja oppisopimustyö ovat jatkuvia prosesseja. Oppisopimusten määrä.		2020: 11 oppisopimusta 2021: 8 oppisopimusta	30.6.2022: 17 oppisopimusta	Oppisopimusten määrä on kasvanut, minkä lisäksi tehdään muita lyhytaikaisia oppisopimuksia/työsopimuksia a tarpeen mukaan.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asiakkaiden hoitoketjut	<p>Yksikkörajat ylittävä työ mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asiakkaiden parissa. Joustavammat hoitoketjut aikuissosiaalityön, terveydenhuollon ja psykiatrian yhteisissä tiloissa sotekeskuksessa.</p> <p>Asetetaan työryhmä, jossa ovat mukana sosiaalipalvelut, terveydenhuolto, vanhustenhuolto ja psykiatria.</p>				Henkilöstön vaihtuvuus on viivästyttänyt yhteistyötä. Myös Tyksissä on ollut rekrytointivaikeuksia.
Oman toimintaterapeutin ja suomenkielisen puheterapeutin palkkaaminen	Suomenkielinen puheterapeutti sekä toimintaterapeutti palkattu. Lääkinnällisen kuntoutuksen ostopalvelujen vähentäminen.	70 000	5 000	Säästö 1.1.-30.6.2022: 10 000 €	Suoran säästön lisäksi on mahdollista tehdä arvioiteja sisäisesti, mikä voi vaikuttaa kustannusten kohdentumiseen.
Tulotason läpikäynti (asumispaikkojen vuokrat jne.)	Kaupungin vuokratason tulee olla markkinaehtoisella tasolla. Sosiaali- ja terveyslautakunta on vahvistanut palveluasuntojen vuokrien korotuksen. Vuokratulojen lisääntyminen.	21 000	47 442		Säästö toteutettu vuonna 2021.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Sote-keskuksen kehittäminen, sosiaalipalvelut	Yhteistyön lisääminen erikoissairaanhoidon psykiatrian kanssa. Yhteiset tilat ja yhteiset prosessit sote-keskuksessa.	10 000			
Työllistämistoiminta	Pitkäaikaistyöttömien työllistymisen lisääminen kaupungille aiheutuvien ns. sakkomaksujen vähentämiseksi. Työmarkkinatuen osuus (€)	10 000	2020: -434 478 2021: 534 843 100 365 € enemmän 2020 mukaiseen tilanteeseen verrattuna ja 203 810 € budjetoitua enemmän Ylitykseen on vaikuttanut koronatilanne.	Toteuma 30.6.2022: 255 455 € (talousarvio 344 678 €)	Ylitykseen on vaikuttanut paljolti koronatilanne. Sakkomaksukustannusten ennustetaan alenevan syksyyn tultaessa. Yrittäjät eivät ole enää sakkolistalla. Kiikarin toimintaa on lisätty.
Yhteensä		1 961 000	720 408	750 000	Säästöistä suurin osa on laskettu ennustetun toteuman (vuodelta 2019) ja kalliiden geriatrisen osaston ja akuuttiosaston paikkojen toteutuneen käytön erotuksen perusteella.

Ympäristöosasto

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Maapoliittinen ohjelma	Ohjelma kaupungin maapoliittisista tavoitteista ja maankäytön käytännöistä ja periaatteista, maankäyttö- ja rakennuslain mukaan oikeastaan lakisääteinen. Kaupungin maanomistuksen hallinta, raakamaan hankinta ja maankäyttösopimukset. Referenssiryhmä asetettu vuonna 2020, työn ja valmiin ohjelman vastuuhenkilöksi nimetty kaupungingeodeetti. Tavoitteena ovat selkeämmät prosessit ja selkeämpi päätöksenteko.		0	Työ on edennyt tietyiltä osin ja sen tuloksena tullaan laatimaan kiinteistönluovutusmallit.	Organisaatiouudistus ja työ uuden hallintosäännön parissa on priorisoitu ohjelman edelle.
Rekisterien läpikäynti, kiinteistökartoitus	Kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterin perusparantaminen, päivittäminen, vertailu ja tietojen korjaaminen. Tietojen välittäminen asianomaiselle viranomaiselle. Rakennus- ja huoneistorekistereiden päivittämisen jälkeen voidaan odottaa kiinteistöverotulojen pysyvää lisäystä.	60 000 (nykyisillä resursseilla joka vuosi 20 000 lisää)	19 000	21 000 vuoden loppuun mennessä lisätyistä rakennuksista. Lisäksi tulee joukko muita korjauksia, joita ei ole laskettu mukaan summaan.	08/2022 mennessä on lisätty rakennuksia, joista tulee n. 14 000 euroa lisää kiinteistöveroa. Nämä voidaan taulukoida ja rakennusten määrä tiedetään. Lisäksi tulee korjauksia ja lisäyksiä projektin muista osaluista, joita ei ole otettu huomioon summassa, ja lisäkorjausten määrän vaikutusta on vaikea arvioida.

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Tonttituotannon tehostaminen	Tonttituotannon tehostaminen. Edellyttää tehokasta yhteistyötä yksiköiden välillä. Tavoitteena on monipuolisen tonttitarjonnan ylläpitäminen.	200 000			<p>Tonttituotantoa on tehostettu asuntotonttien osalta (esim. Rantämäki, Klockarberget II, Norra Famnen, Kirkkosalmenranta, Valoniemen luoteisosa).</p> <p>Parannusehdotuksena esitetään, että kunnallistekninen suunnittelu tehtäisiin jatkossa samaan aikaan asemakaavoituksen kanssa, jotta mahdollisuus infran toteuttamiseen nopeutuisi, mikä nopeuttaisi tonttien myyntiä asemakaavan saatua lainvoiman.</p>
Yhteensä		260 000	19 000	21 000	

Elinvoimaisuus

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020 - 2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
Kaupungin monipuolinen palvelutarjonta	<p>Osaava, motivoitunut ja riittävä henkilöstö eri palvelupisteissä (esim. koulut, päiväkodit, sosiaali- ja terveydenhuolto, rakennusvalvonta). Panostukset harrastustoimintaan.</p> <p>Keskusteluilmapiirin muokkaaminen myönteisemmäksi, tarvitaan panostuksia vuorovaikutukseen ja osallistumiseen.</p>				Tätä osa-aluetta on korostettu vahvasti kaupungin uudessa strategiassa niin, että kaupungista halutaan oppiva ja yhteistoiminnallinen kaupunki poikkihallinnollisen yhteistyön kautta.
Kaksikielisyyteen tehdään tietoisia panostuksia.	<p>Johtotähti luovuuskeskushankkeessa. Kulttuuriin ja vapaa-aikaan tehtävät panostukset edistävät kielirajat ylittävää yhteistyötä.</p> <p>Markkinointia räätälöidään molemmille kieliryhmille.</p>				<p>Koulukeskuksen toimijoiden yhteistyötä ja kaksikielisyyden vahvistamista on toteutettu esim. positiivisen johtamisen koulutuksessa. Maaliskuussa alkanut koulutus kestää marraskuulle 2022, siihen on osallistunut 20 henkilöä ja koulutus on toteutettu kaksikielisenä.</p> <p>Oppimistilojen yhteiskäytön suunnittelutyö alkoi syyskuussa, samoin työpajat, joissa keskiössä yhteisen, kaksikielisen toimintakulttuurin rakentaminen.</p>

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
<p>Paikallisen elinkeinoelämän kasvu on vahvaa.</p>	<p>Elinkeinoelämän tarpeisiin vastataan (esim. tonttitarpeet), yhteyksiä parannetaan (esim. Paraistenväylä ja pyöräilyväylät) ja työvoiman saatavuus turvataan (esim. vuokra-asuntojen tarjonta). Kaupungin päätöksenteko on läpinäkyvää, johdonmukaista ja ennustettavaa. Verkostoja tuetaan.</p>				<p>Elinkeinoelämän tarpeisiin on vastattu, viimeksi esimerkiksi vuokraamalla maata hallin rakentamista varten (Houtskari). Yhteistyössä yritysten kanssa on käynnistetty tai toteutettu useita asemakaavahankkeita. Rakennus- ja ympäristölautakunta ei kuitenkaan myöntänyt poikkeamislupaa esimerkiksi uusille pienvenesataman laituripaikoille ja siihen liittyvän hallin rakentamiseen Airiston läheisyyteen.</p> <p>Liikenneyhteyksien parantamistyö on ollut aktiivista (esim. isot sillat, Lillholmenin silta, Paraisten väylä, Prosvik–Nauvo-pyöräilyväylä, linja-autopysäkki Nauvon keskustaan).</p> <p>Länsi-Turunmaan Vuokratalot on ollut aktiivinen ja investoinut kahteen huoneistoon yksityisissä rivitalohankkeissa.</p>

Toimenpiteet	Kuvaus	Tasapainottaminen yhteensä 2020–2022	Toteuma 2020–2021	Toteuma 2022	Perustelut lopputuloksesta
<p>Meri ja kestävä kehitys leimaavat toimintaa.</p>	<p>Parainen on aito saaristokaupunki, minkä pitää näkyä ja kuulua markkinoinnissa. Saaristo tekee Paraisista ainutlaatuisen. Kestävä kehitys kaupungin kaikilla toimialoilla on välttämätöntä.</p>				<p>Saaristomeren biosfäärialuetta on tuotu entistä enemmän esille markkinoinnissa. Biosfäärilähettiläät ovat hyvä esimerkki onnistuneesta panostuksesta. Matkailussa keskiössä on kestävä matkailu: pienimuotoinen toiminta, lähituotanto, ulkoilma-aktiviteetit, kuten vaellusreitit, pyöräily ja melonta. Saaristomarkkinointi keskittyy kevääseen ja syksyyn asiakasvirran tasaamiseksi niin, ettei sitä ole yksinomaan kesällä. Tämä on hyvä sekä elinvoimaisuuden että luonnon kannalta.</p>
<p>Uudet asuinalueet luovat tavoiteltua tulomuuttoa.</p>	<p>Kaupunki laajentaa olemassa olevaan palvelurakenteeseen ja infrastruktuuriin tukeutuvia asuinalueita, joiden vetovoimatekijöinä ovat meri ja luonto. Tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto ja yhden uuden alueen tuominen myyntiin vuosittain. Kaupunki selvittää muuttokoordinaattorin tarvetta.</p>				<p>Kaupunki on laajentanut olemassa olevaan palvelurakenteeseen ja infrastruktuuriin tukeutuvia asuinalueita, joiden vetovoimatekijöinä ovat meri ja luonto. Esimerkkejä ovat Kirkkosalmenranta (Godai Oy ja uusi tonttijako), Rantamäen alue Paraisten Norrbyssä, Klockarberget II Nauvossa ja Norra Famnen Paraisten keskustassa.</p> <p>Paraisten keskustan uusi yleiskaava hyväksyttiin kesällä 2022, mikä mahdollistaa uusien asuinalueiden asemakaavoituksen jatkamisen.</p>